

Enric Pujol, Galeria Lola Ventós, 4 de febrer del 2017, Figueres.

[text de la presentació del llibre *Nens de llet*]

Tres o quatre coses sobre l'autor i la seva trajectòria

Damià Bardera va néixer a Girona fa trenta cinc anys (1982), en un hospital “blanc, privat i molt net”, com ha explicat ell mateix. La seva infantesa i joventut (fins als primers vint anys) la va viure entre Viladamat i Torroella de Montgrí. Entre els diferents centre escolars que li van tocar, va haver de passar per l'Institut de Figueres.

Reporto el fet perquè he pogut obtenir un testimoni del seu pas per aquell institut, que ha permès fer-me una idea de com era l'escriptor aleshores. Una persona “molt brillant”, m'ha dit algú que hi professava, que “de seguida ens va desbordar a tots”. El pas per l'Institut degué anar molt bé perquè va continuar estudiant i es llicencià en filosofia. I ara mateix prepara el doctorat a la Universitat de Girona, si és que no el té ja fet (fa temps que no parlem amb calma)

L'any 2007 va guanyar el premi Marià Manent de Poesia de Premià de Dalt amb el poemari *El penúltim vòmit*, que es presentava com un llibre “nihilista, sarcàstic, blasfem, corrossiu i frontal” i que es publicà el 2008. Dos anys més tard, el 2010, apareguéi *I Alguns contes per llegir-los d'amagat*, recull de contes que va ser el finalista del V Premi “el temps de les cireres” al millor llibre publicat en català l'any 2010 per un autor jove (menor de 35 anys). Amb *Uns anys de propina i altres contes* fou finalista del VI premi de narrativa de Sant Narcís 2011. I aquell mateix 2011 va publicar *Fauna animal*, que fou tota una revelaciója que, a partir d'aleshores, el seu nom va començar a tenir entitat pròpia en el panorama de la literatura catalana actual.

Seguiren *Els homes del sac* (2012), *Els nens del sac* (2013), *Contes de propina* (2014) , *Viladelsac* (2015) –que seria com l'aplec i síntesi narrativa de tot aquest cicle de contes-- i *Nens de llet* (2016) que és el que avui presentem. Cal dir que a tots aquest títols encara cal sumar-hi dos assajos: *Mediterròniament. La catalanitat emocional* (2013), escrit

conjuntament amb Eudald Espluga, i *L'home del sac: Arquetip modern del no-res i alguns assajos de crítica literària* (2015)

Sobre el caràcter general de l'obra i de *Nens de llet* en particular

El to corrossiu i provocador és una constant (també dels assajos). Fins al punt que s'ha convertit en un tret identitari (fins ara) de l'estil d'en Damià Bardera

També sovint hi trobem un caràcter autobiogràfic que impregna l'escriptura barderiana. Així, no és estrany que el personatge principal parli en primera persona i expliqui la història que conforma la narració.

Però al costat d'aquest component d'autobiografia falsa (o no viscuda) hi ha molts elements veritablement autobiogràfics. Des de tòpics geogràficament ben localitzables, una determinada manera de parlar, expressions sentides una i altra vegada... fins a elements viscuts o imaginats molt pròxims a l'existència real de l'autor, com podria ser la vivència –i reivindicació-- de la ruralia i d'altres aspectes molt més difícils de destriar per nosaltres els seus lectors.

Joan Daniel Bezsonoff, tot i mostrar-se crític amb el to estripat i anticonvencional de l'autor ha reconegut que estem davant “d'un autèntic escriptor”. I penso que aquesta afirmació és certa no tan sols perquè Damià Bardera “escrigui bé”. És a dir, que, tingui un model de llengua fluït, com “escrit a raig”, i aparentment fàcil (encara que, en realitat, sigui aquella difícil senzillesa que s'obté a còpia d'escriure molt i de fixar-s'hi també molt). Sinó perquè ha estat capaç de construir un món literari propi: El món de Viladelsac i rodalies.

Recentment (a propòsit de l'aparició de *Nens de llet*), un crític com Jordi Nopca ha parlat del “món petit, valuós i desesperat de Damià Bardera” i ha qualificat l'autor com “una de les veus més divertides, desinhibides i inquietants de la nova literatura catalana”.

Precisament en l'entrevista de finals de l'any passat que li féu aquest Jordi Nopca a Damià a

l'Arallegim (suplement literari dels dissabtes del diari *Ara*, molt recomanable), l'escriptor parla del llibre que ens ocupa i dels seus personatges.

“Aquí són titelles de si mateixos, dels seus traumes i de la història personal que els marca”. I precisa, sobre la seva actitud personal envers els seus personatges: “Abans era més dur en els finals dels contes, i ara em sembla que sóc més dur en els plantejaments”

I, en aquesta mateixa entrevista, dóna també una clau molt important del propòsit general de la seva obra: “La meua literatura no és fantàstica ni escapista, serveix per confrontar-nos amb nosaltres mateixos. El mirall que poso al lector mostra que l'ésser humà és un mal bitxo”.

Tot això que he dit, serveix per considerar la producció barderiana fins a *Nens de llet*. Aquest llibre que presentem avui (a part de les seves virtuts pròpies) marca també un punt d'inflexió en la seva trajectòria com a escriptor. Ha anunciat que no pensa publicar pròximament, que vol deixar passar un temps fins editar un nou llibre. Vol parar de fer un llibre gairebé cada any. Parar de publicar sense parar d'escriure, precisa. Esperem que aquest recés sigui molt positiu, li serveixi de reflexió i d'estímul perquè surti un nou Damià Bardera, més afinat, més complex, més subtil... en definitiva encara més bon escriptor.

Abans d'acabar deixeu-me, però afegir un darrer apartat en la meua intervenció:

Il·lustrar Damià Bardera

Des del principi ha cercat la col·laboració d'artistes plàstics per als seus llibres. Així, a partir del 2010 hi ha col·laborat un grup que, en molts casos, ha repetit més d'una vegada. Vet ací la relació de noms (per ordre alfabètic): Lluís Bosch Martí, Anna Blanch, Mònica Campdepadrós, Toni M. Ferrer, Daniel Garcia Vicens, Clara Jané, Joan Riera Calabús, Jofre Sebastian, Elisenda Soler i Gabriela Zea.

Personalment he col·laborat, junt amb alguns dels citats, en els darrers quatre llibres publicats. Del volum que presentem avui m'ha tocat fer-ne la portada

La veritat és que els contes i narracions de Damià Bardera són de molt bon il·lustrar. Tenen un important component plàstic i contenen imatges molt potents. No ha de sobtar, doncs, que, quan es volen il·lustrar, els dibuixos sorgeixin amb molta facilitat.

Així ho vaig poder experimentar en la meva primera col·laboració per a *Els nens del sac*. De seguida em van sortir set o vuit dibuixos (quan només me'n tocava fer un). Vam haver de triar.

El cas més curiós, però, va ser el dibuix que vaig fer per a *Viladelsac*. Això no li ho he explicat mai ni a n'en Damià ni a més gent. Ho explico ara. És un dels pocs casos en què vaig realitzar, mesos abans que em demanés la col·laboració, un dibuix que podríem titllar de “premonitori”.

Mentre llegia el llibre, que és com un condensat de tot l'univers barderià, vaig llegir un text que explicava un dibuix que com dic, havia fet mesos abans, el significat del qual em quedava força fosc per a mi mateix. No era cap dibuix simple, era molt narratiu i incloïa dos personatges i una escena.

Els personatges: Un vampir i l'home del sac. L'escena: la crema del vampir per l'acció solar i la recollida de les restes per part de l'home del sac.

Naturalment en vaig fer una nova versió per al llibre més clara que no aquell dibuix inicial. Però ja en aquella primera il·lustració hi era tot, però hi mancava la història que ho relacionava.

[Mostrar el dibuix]

Vaig quedar molt impressionat pel fet i encara avui no hi trobo una explicació lògica. I la “casualitat” és gairebé impossible.

Bé, deixem-ho aquí. Li passo la paraula a l'Enric Tubert. Moltes gràcies per la vostra atenció